

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 421. Quale jus competat vasallo reatione feudi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

meratos ab Host. apud eundem Clar. *num. 2.* eò quòd impositio hæc sit de regalibus, & sic referata supremo Principi in signum superioritatis. Etsi etiam id possint supremi Principes, non tamen neque hi neque isti videntur propriè tales, seu recognoscences ab iis feuda quà tales seu titulo feudi, (quales non sunt omnes ex eo, quòd sint eorum subditi; quia non omnes habent ab iis dominium aliquod utile eum commoditate percipiendi exinde fructus; etsi quandoque hæc nomina vasalli & subditi confundantur,) sed solùm quatenus subjectos supremæ eorum jurisdictioni. Quamvis etiam nihil obstare videatur, quò minus Barones similesque domini in ipsa constitutione seu collatione feudi vasallos propriè tales obstringere possint ad similes collectas in certis casibus præstandas.

Quest. 419. An dominus directus possit fructus feudi à se collati, & dein sibi à vasallo oppignorati percipere?

Resp. Potest dominus directus, sive is sit ecclesia vel monasterium, sive sit laicus, percipere fructus feudi sibi oppignorati à vasallo, sive is sit ecclesia, sive laicus, si interea is liberetur à servitiis præstandis, quæ aliis ei deberentur. Non tamen potest eas tunc computare in sortem, ita ut summa ex credito debita, ob quam facta oppignoratio, pro rata fructuum perciporum decrescat, vel etiam totum debitum extinguatur, si fructus sortem adæquent. Et quidem prius, dum ecclesia est domina directa, constat ex *c. 1. h. t.* de hac & domino directo laico indistinctè ob paritatem rationis id tenent Covar. *l. 2. var. c. 1. n. 4.* Molin. *tr. 2. de 7. & 7. d. 323. num. 2.* Canil. *de usur. c. 6. num. 4.* Caspal. *tr. 32. d. 4. p. 22. num. 3.* quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. num. 56.* item Pirh. *h. t. num. 20.* quia si id licitum, & non continet usuram in feudo ecclesiastico, multò magis id licitum erit in feudo laicali, seu dum dominus directus est laicus. Neque enim dici potest cum Gl. *in cit. c. 1. v. immunitis.* Sic specialiter constitutum in favorem ecclesiæ, & hanc constitutionem continere privilegium datum ecclesiæ: quia, cum usura sint prohibita jure naturali & divino, non potest lex positiva super illis dare privilegium, seu dispensare in hoc potius cum ecclesia quàm laico; præsertim cum usura magis detestanda sit in ecclesiasticis quàm laicis; ita Pirh. *loc. cit.* cum Fagn. *in cit. c. 1. n. 4. & seq.* Sed neque in hoc discrimen faciendum; an fructus excedant, an adæquent, vel non adæquent servitia; cum *cit. c. 1.* absque distinctione dicatur, fructus non esse computandos in sortem in casu, ubi vasallus liberatur à servitiis. Ratione etiam hujus petita ex conditione feudi, quòd cum ab initio gratis datum, ut fructus quantumcunque amplos vasallus percipiat, si servitia præstet, & nullos percipiat, si nulla præstet servitia, hi quantumcunque sint, à domino feudum sibi oppignoratum detinente sine injuria vasalli ex vi primæ institutionis feudi seu contractus percipi poterunt, dum nulla ab eo præstantur servitia. Ita tenent Abb. *in c. conquestus. de usur. num. 2.* Barbof. *in c. 1. h. t. num. 2.* Zoëf. *ad hanc. rub. n. 6.* Pirh. *h. t. n. 19. in fine.* Wiestn. *cit. n. 56.* Quemadmodum etiam ex hac feudi natura sumitur, quòd hæc perceptio fructuum, etiam excedentium servitia, non sit usura: dum nimirum ex natura feudi consequitur, quòd hæc sicut æquum est, ut vasallus, quamdiu sine sua

culpa, & consensu domini feudo seu potius perceptione fructuum caret, sit immunis ab obsequiis; ita etiam vicissim iniquum non sit, quòd dum re feudali ex ipsius voluntate existente penes dominum oppignorantem, immunis est à servitiis illis, fructus non percipiat. De cætero ex his à contrario patet, perceptionem fructuum ex pignore dato ob mutuam pecuniam fore usurariam, dum hi qualescunque percipiuntur, & tamen etiam præstarentur servitia consueta, si fructus non computarentur in sortem; uti eos computari posse in sortem, si simul præstentur servitia, deducitur ex *cit. c. 1.* dum ibi dicitur, non teneri Episcopum eos computare in sortem. Dum autem Pirh. *cit. n. 20.* ait, quod in feudo emptio, seu pecuniâ comparato illa perceptio fructuum, si non computetur in sortem, excusari non possit ab usura, intelligendum illum velle: etiam si servitia non præstarentur; quia aliàs nihil peculiare diceret; cum etiam in aliis feudis non emptitiis juxta dicta sit usurarium, si præstitis obsequiis non computentur in sortem percepti fructus. Uti etiam intelligendus venit, dum addit, quòd si feudum curâ & industriâ vasalli redditum fructuosius, quàm fuerat tempore primæ investituræ, æquitas ratio suadet, ut dominus directus loco pignoris id detinens, non lucretur fructus integros illius, sed tantum eos, qui ex illo percipiabantur tempore, quò primò constitutum; excessus verò reliquorum fructuum vasallo cedat, nimirum etiam, ubi nulla obsequia præstat.

Quest. 420. Ad que è contra dominus obligetur vasallo ratione feudi?

Resp. Hæc ferè sunt sequentia. Primò tenetur dominus præstito sibi à vasallo fidelitatis jramento, eundem illico mittere in possessionem; & si in hoc moram fecerit, omnem utilitatem, quam interea habuisset vasallus, eidem præstare juxta clarum textum *l. 2. tit. 7.* & quòd si intra debitum tempus negaverit investituram, privari illum proprietate feudi, etsi dicant Guido Papa & Barbof. testantes de communi apud Clar. *loc. cit. quest. 49. num. 7.* is tamen id videri nimis rigorosum ait; præsertim cum pœna privationis secundum regulas communes non debeat imponi nisi in casibus in jure expressis. Secundò si in re aliena eum investivit, sive scienter, sive ignoranter, præstare ei evictionem, *l. 2. tit. 8.* modo vasallus post motam litem, ut se defendat, debitè monuerit, *l. 2. tit. 25.* ipseque vasallus tempore investituræ nesciverit, feudum sibi conferendum esse rem alienam, *cit. tit. 25. & 8.* ubi: qui rei alienæ sciens investituram acceperit, nisi pacto speciali sibi prospexerit, de evictione agere non poterit. Tertio debet reciprocè fidelitatem, (non tamen juratam, cum id in nullo jure cautum reperitur. Clar. *l. c. qu. 70.* dicens sic totum mundum servare,) juxta quòd dicitur, *c. 18. caus. 22. qu. 5.* dominus quoque fideli suo in his omnibus vicem reddere debet, quòd si non fecerit, censetur malè fidus. Quarto tenetur vasallum defendere sicut vasallus dominum & adjuvare etiam contra patrem, filium & fratrem suum. Clar. *quest. 27.* cum Decio *conf. 469. n. 4.* & aliis. Quintò debet facere vasallo justitiam, & si id non fecerit, privari illum proprietate feudi ait Clar. *quest. 68.* cum Belvisio.

Quest. 421. Quale jus competat vasallo ratione feudi?

Respond. Jus hoc consistere præcipuè in domini utili, quòd vasallus habet in re sibi in feudum con-

concessa, & in iure, quo sibi recipere obstrictum habet dominum ad præstanda sibi eo jam dicta. Ac denique in potestate, quâ plura potest circa feudum resque feudales. De quibus nunc in specie.

Quæst. 422. An & qualiter vasallus possit feudum seu res feudales alienare?

1. Resp. primò: Potest vasallus feudum tam novum quam antiquum alienare licite & valide cum consensu domini directi. Rosenth. de feudis. c. 9. conclus. 28. Pirh. h. t. num. 17. cum communi. Ac ita passim supponunt AA. dum negant id fieri posse sine consensu domini, & habetur c. unic. §. celsi clientulus. de alien. feud. l. 1. tit. 13. & L. unic. §. similiter de lege Corradi. l. 2. tit. 34. & in c. unic. de prohib. feud. alien. per Lotbar. & in c. unic. de prohib. feud. alien. per Frider. Sufficitque hunc consensum esse tacitum, ut si dominus alienationi præsens non contradixerit. Rosenth. loc. cit. n. 3. Pirh. loc. cit. & alii passim cum Gl. in c. 1. de prohib. feud. per Lotbar. v. ipsorum permissu; quam communiter sequuntur & approbatam dicunt AA. apud Clar. quæst. 31. num. 31. eò quòd, ubicunque quis contradicendo actum impedire potest, præsentia cum taciturnitate operetur consensum, ut Clar. quamvis is addat id procedere, quando dominus sciens alienationem factam per notabile tempus, puta, per annum tacuit, aliàs fecus. Sufficit item hunc consensum subsequi; nimirum si alienatio fiat, salvo iure directo domini, & reservato ejus consensu, seu ad ratificationem illius, & sub clausula: si dominus consenserit. Clar. quæst. 31. num. 5. sub sublimitatione mox subjicienda Reiffent. h. t. n. 129. bene dicens hujusmodi clausulas & reservationes consensu domini tunc rectè fieri in alienatione feudorum, quando hic & nunc dominus præsens non est, & interim circumstantiæ urgent alienationem, ipseque dominus & agnati præsumuntur postea consensuri. Estque ratio, quòd talis clausula impediatur omne præjudicium domini; cum sine resolutivæ seu potius impeditivæ alienationis, ita ut consensu domini non subsequente, alienatio non subsistat & vasallus dicendus sit non alienasse, adeoque non incidisse in pœnam commissi. Limitat hæc Clar. cum Baldo in L. unic. C. de his qui pœna. num. 56. & Jason in L. non solum. §. morte. ff. de oper. nov. nunc. num. 27. nimirum seclusa traditione ante consensum domini re ipsa posita; eò quòd illud factum traditionis videatur contrarium tali protestationi, nisi tamen (pro ut Clarus cum Bald. & Ripa, l. 3. responsor. c. 1. num. 3. sublimitat hoc ipsum) vasallus protestatus fuerit, se alienare salvo consensu domini, & non aliter, nec alio modo: eò quòd protestatio istis verbis duplicatis relevet, ut vasallus non amittat feudum, etiam secuta ante consensum domini traditione, etsi non efficiat, ut valeat alienatio consensu illo non secuto. De cætero, patitur hæc responsio hanc exceptionem: quòd vasallus etiam cum expresso consensu domini feudum alienare nequeat in præjudicium agnatorum ex tenore investituræ vocatorum in feudo antiquo & paterno; quia jus iis quæsitum & proveniens, non ex ipso facto patris seu alienantis, sed ex antiquorum majorum provisione adimi nullo modo potest per ullum ex successoribus. Uti cum Socin. Jun. cons. 112. num. 1. l. 2. Paris. cons. 17. num. 1. & aliis testantibus de verissima, communi & ab omnibus approbata hac sententia tenet Clar. quæst. 41. num. 1. & 2. Dico tamen: in feudo antiquo & paterno: nam feudum novum sub quo-

cunque tenore receptum (fortè receptum expressè contemplatione alicujus ex filiis vel descendentibus specialiter proprio nomine in investitura nominati) semper potest ad libitum alienari per feudatarium cum consensu domini, nec requiritur consensus filii primogeniti alterius agnati, qui aliàs successurus esset in feudo, ut cum And. de Isernia c. 1. n. 3. de alien. feud. patern. docet Clar. loc. cit. num. 2. dicens communem; eo quòd quis acquisivit, possit pro sua voluntate alienare.

2. Resp. secundò: Vulgaris regula in materia feudorum est, quòd à nullo vasallo feudum, sive sit novum, sive antiquum, neque licite, neque valide alienari queat sine consensu domini, ita etiam, ut si id attentarit, feudum amittat. Zas. in epitom. feud. p. 9. num. 3. Clar. qu. 31. num. 1. Rosenth. de feud. c. 9. conclus. 1. Pirh. h. t. num. 15. cum communi, juxta quòd expressè statuitur in c. Imperialem. de prohib. feud. alien. per Frideric. l. 2. tit. 55. ubi irrita declaratur omnis alienatio feudi facta sine consensu domini, & pœna privationis feudi transgressoribus decernitur, constitutione hac fundata in ea ratione; quòd alienatione feudi facta sine consensu domini, is videatur contemni, c. unic. §. fin. que fuit prima caus. benef. amit. l. 2. tit. 24. Atque ex his jam sequitur, quòd, si vasallus alienavit generaliter omnia bona sua, quæ habet in tali loco, in tali alienatione non veniant bona feudalia, nisi quòd ad illa habuerit consensum domini & agnatorum, ut cum communi Clar. qu. 31. num. 10. Sequitur item, quòd cum alienationis nomine in materia feudali veniat omnis contractus seu actus, per quem dominium vel jus aliquod reale, seu in re constitutum, transfertur in alium, ut Pirh. citatis variis textibus ex Lib. feud. lib. 1. non poterit vasallus sine consensu domini, non tantum non alienare feudum alienatione onerosa, sed neque gratiosa. Sic itaque primò non potest vasallus sine consensu domini disponere in testamento de feudo, instituendo hæredem in eo, vel legando illud, nulloque modo valet talis institutio. Socin. Jun. cons. 72. post num. 40. l. 1. Clar. quæst. 40. num. 1. Pirh. h. t. num. 16. cum communi. Et quamvis velint aliqui valere dispositionem talem testamentariam, dum feudum non est purè ex pacto & providentia, sed mixtum, nimirum pro se & hæredibus, & consequenter filius tale feudum consequi nequeat; eò quòd tunc filius utpote hæres illam defuncti voluntatem infringere nequeat, ea maneat in valore; ait tamen Clarus loc. cit. num. 2. quòd, dato hoc verum esse, ubi ageretur de præjudicio filii vel agnatorum, non tamen verum sit, ubi agitur de præjudicio domini, dispositio testantis vasalli nullius sit valoris vel momenti, nulla respectu hujus præjudicii consideratione, an feudum sit purè hæreditarium, an mixtum, sive novum, sive antiquum, modò non sit purè hæreditarium, de quo paulò post. Quin & addit Clar. etiam respectu agnatorum non valitaram dispositionem testamentariam vasalli, saltem in eo casu, quando filius vel agnatus adivit hæreditatem vasalli de feudo testantis cum beneficio inventarii, (secus, si eam adivisset sine beneficio inventarii, non quia alienatio testatoris per illam aditionem revalidaretur, sed quia adendo sibi præjudicasset,) eò quòd talis confectio conservet filio vel agnato hæredi sua jura, & possit non obstante aditione, alienationem de feudo factam per defunctum revocare, etiam, dum tale feudum esset hæreditarium. De quo postremo vide eundem q. 42.